

ДОМ ЗДРАВЉА ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

Примљено: 28.12.2017		
Дат. изд.	Лист	Бројак
	7269	

DOM ZDRAVLJA GORNJI MILANOVAC

P R A V I L N I K

O ZAŠTITI OD STATIČKOG ELEKTRICITETA
U DOMU ZDRAVLJA GORNJI MILANOVAC

Na osnovu odredaba *Zakona o zaštiti od požara* („Sl. glasnik RS“, br. 111/2009 i 20/2015), *Zakona o zapaljivim i gorivim tečnostima i zapaljivim gasovima* („Sl. glasnik RS“, br. 54/2015), *Pravilnika o posebnim uslovima koje moraju ispunjavati pravna lica koja dobijaju ovlašćenje za obavljanje poslova kontrolisanja instalacija i uređaja za gašenje požara i instalacija posebnih sistema* („Sl. glasnik RS“, 54/2015 i 59/2016) i *Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu od statičkog elektriciteta* („Sl. list SFRJ“, 62/1973) i ovlašćenja predviđenih članom 19 Statuta Doma zdravlja Gornji Milanovac, direktor Doma zdravlja Gornji Milanovac donosi

P R A V I L N I K

O ZAŠTITI OD STATIČKOG ELEKTRICITETA U DOMU ZDRAVLJA GORNJI MILANOVAC

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom o zaštiti od statičkog elektriciteta (u daljem tekstu: Pravilnikom) se određuju tehnički normativi i mere zaštite od stvaranja prekomerne količine statičkog elektriciteta u Domu zdravlja Gornji Milanovac (u daljem tekstu: Domu zdravlja), koji se može pojaviti u:

- opasnom prostoru ugroženom eksplozivnom atmosferom zapaljivih materija u obliku gasa, pare, magle, prašine ili vlakna sa vazduhom – zonama opasnosti;
- u radnim procesima u kojima ne postoji opasnost od eksplozivnih smeša, ali je statički elektricitet potencijalni izvor šteta i smetnji u radu.

Član 2.

Zaštita od statičkog elektriciteta koji se pojavljuje u vidu atmosferskog pražnjenja (groma) regulisana je odredbama *Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu od atmosferskog pražnjenja*, („Službeni list SFRJ“, broj 11/1996).

Član 3.

Mere zaštite predviđene ovim Pravilnikom primenjivaće se pri projektovanju, izgradnji, rekonstrukciji, korišćenju i održavanju objekata, instalacija, uređaja i opreme u svim prostorima u kojima se mogu pojaviti smetnje ili opasnosti od statičkog elektriciteta.

Član 4.

Odredbe ovog Pravilnika (obim i način primene) određeni su u skladu sa odredbama *Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu od statičkog elektriciteta*, („Službeni list SRJ“, broj 62/1973).

Član 5.

Pod pojmom statičkog elektriciteta podrazumeva se naelektrisanje materija usled fizičkog kontakta ili pri razdvajanju i različiti efekti koji su rezultat tako formiranog pozitivnog ili negativnog naelektrisanja.

Član 6.

Varnica je vrsta električnog pražnjenja koja se sastoji od niza kratkotrajnih preskoka naelektrisanja sa jednog na drugi provodnik pod uslovom da postoji odgovarajući napon.

Član 7.

Eksplzivna smeša je smeša zapaljivog gasa, pare i prašine u vazduhu u kojoj se zagrevanje naglo širi i dovodi do eksplozije.

Član 8.

Galvanska veza je električna veza između pojedinih delova postrojenja, i to kako međusobno tako i između postrojenja i zemlje (uzemljenje).

Član 9.

Relativna vlažnost vazduha karakteriše stepen vlažnosti koja je data količinom apsolutne i maksimalne vlažnosti.

Član 10.

Statički elektricitet može biti uzročnik požara ili eksplozije tek po ispunjenju četiri uslova:

- * ako postoji sredina pogodna za njegovo formiranje,
- * ako postoji akumulacija razdvojenih naelektrisanja i ako se održava pogodna razlika električnih potencijala,
- * ako dođe do pražnjenja električnom varnicom koja ima odgovarajuću energiju paljenja,
- * ako se u zoni pojave varnice prisutne eksplozivne smeše, zapaljivi ili eksplozivni materijali.

Član 11.

Mere propisane ovim Pravilnikom dužni su da sprovode svi zaposleni u Domu zdravlja kao i druga lica koja se po bilo kom osnovu nalaze ili zadržavaju u objektima Doma zdravlja.

II POSEBNE ODREDBE

Član 12.

Štetno dejstvo statičkog elektriciteta sprečava se primenom preventivnih mera:

- * stvaranjem uslova u kojima ne može doći do njegove pojave i akumulacije,
- * eliminisanjem uzroka nastajanja eksplozivnih smeša u prostoru u kome se on javlja,
- * efikasnim odvođenjem sa mesta nastajanja.

Član 13.

Nastajanje i akumulacija statičkog elektriciteta sprečava se spajanjem svih delova uređaja u jednu galvansku celinu i njeno povezivanje na uzemljivač.

Član 14.

Uzemljenje se mora primenjivati na svim provodljivim delovima opreme, bez obzira na to da li se upotrebljavaju i druge mere zaštite od statičkog elektriciteta.

Član 15.

Povezivanje u jednu galvansku celinu ima za cilj da se smanji potencijalna razlika pojedinih sastavnih delova, a spajanje sa uzemljivačem ima za cilj odvođenje statičkog elektriciteta prema tlu.

Član 16.

Kao sredstva za povezivanje koriste se fiksni i fleksibilni provodnici, a sama veza ostvaruje se zavrtnjima, zavarivanjem, lemljenjem, štikaljkama, klemama, magnetnim spojnicama i td.

Član 17.

Kao provodnici koriste se bakarni provodnici najmanjeg poprečnog preseka od 4 mm² ili pocinkovana čelična traka Fe/Zn 20 x 3 mm, odnosno fleksibilni bakarni provodnik poprečnog preseka 10 mm².

Član 18.

Kao uzemljivači mogu se koristiti svi tipovi predviđeni odredbama *Pravilnika o tehničkim normativima za zaštitu od atmosferskog pražnjenja* („Službeni list SRJ”, broj 11/1996).

Član 19.

Uzemljenje za eliminaciju statičkog naelektrisanja mora imati otpor rasprostiranja od najviše 10⁶ (oma).

Član 20.

Uzemljivači gromobranske instalacije mogu biti korišćeni kao uzemljivači za eliminaciju statičkog naelektrisanja.

Član 21.

Najveće količine statičkog elektriciteta nastaju na telima koja se mogu smatrati provodnicima, ali koja su izolovana od zemlje ili uzemljenih masa. Ljudi koji se kreću po loše provodljivim podovima ili nose loše provodljivu obuću, sa aspekta statičkog naelektrisanja predstavljaju upravo ovakve sisteme. Stoga je potrebno voditi računa da ne dođe do akumulacije naelektrisanja na ljudima, imajući u vidu da je ljudski organizam dobro provodljiv i da može biti izolovan od zemlje obućom ili otpornošću podova.

Član 22.

Odeća zaposlenih koji obavljaju radne aktivnosti u zonama opasnosti treba da bude od 100% pamučnih vlakana, da bi se sprečilo da radnik bude nosilac statičkog elektriciteta a cipele treba da budu sa đonom od elektropovodljive gume, čija prelazna otpornost iznosi između 10⁴ ÷ 10⁶ Ω (OMA).

Član 23.

Sva metalna vrata na mestima na kojima egzistiraju eksplozivne smeše moraju biti uzemljena i imati metalne kvake i brave i sl. koje treba povezati u sistem uzemljenja.

Član 24.

U zonama opasnosti od eksplozije zabranjen je pristup licima koja pre ulaska u opasni prostor eksplozivne atmosfere nisu sprovedla propisane mere za odvajanje eventualno nakupljenog statičkog naelektisanja, kao na primer: nošenje odeće od svile, sintetičkog materijala ili vune, obuće od gume ili drugog neprovodljivog materijala.

Član 25.

Za vršenje nadzora u pogledu utvrđivanja mesta nastanka opasnih statičkih naelektisanja i ocene opasnosti za izazivne eksplozije i požara, odgovorni su Rukovodilac službe bezbednosti i zaštite i lice određeno za sprovednje mera zaštite od požara, svaki u svom delokrugu rada.

Član 26.

Ispravnost instalacija u zonama opasnosti od eksplozije (prelazni otpor antistatik podnih obloga, ukupne otpornosti uzemljivača i gromobranske instalacije) mora se kontrolisati na svakih šest meseci od strane ovlašćenog pravnog lica, koje ima potreban broj zaposlenih sa odgovarajućom stručnom spremom i uslovima za zaposlena lica koji obavljaju poslove kontrolisanja.

Poslove kontrolisanja instalacija i uređaja u zonama opasnosti od eksplozije može obavljati pravno lice koje je, saglasno posebnom zakonu, akreditovano za vršenje određenih poslova ocenjivanja usaglašenosti i koje ispunjava sledeće uslove, odnosno koje:

- 1) je upisano u Registar privrednih subjekata;
- 2) ima potreban broj zaposlenih lica, u radnom odnosu na neodređeno vreme, i to:
 - 2.1 najmanje jedno lice koje ima licencu za projektovanje i izvođenje za delatnost B5 prema propisu kojim su uređene licence iz zaštite od požara,
 - 2.2 najmanje dva lica sa minimum srednjim obrazovanjem tehničke struke kojoj pripadaju poslovi u vezi kontrolisanja instalacija u zonama opasnosti od eksplozije, a imaju uverenje o položenom posebnom stručnom ispitu u skladu sa propisima koji uređuju zaštitu od požara;
- 3) ima prostor za rad u vlasništvu ili zakupu, odnosno u trajnom korišćenju obezbeđenom po drugom osnovu, a najmanje tri prostorije, i to:
 - 3.1 radionicu,
 - 3.2 priručni magacin za smeštaj rezervnih delova,
 - 3.3 administrativni deo;
- 4) ima opremu, uređaje i alate u vlasništvu, i to:
 - 4.1 električne merne uređaje za ispitivanje instalacija niskog napona,
 - 4.2 uređaje za merenje vrednosti jačine elektrostatičkog polja,
 - 4.3 komplet alata namenjenog za rad na uređajima u zonama opasnosti,
 - 4.4 mobilni uređaj za merenje koncentracije eksplozivne smeše,
 - 4.5 set baterijskih lampi za rad u eksplozivno ugroženim atmosferama,
 - 4.6 uređaj za merenje pritiska,
 - 4.7 uređaj za merenje temperature.

Oprema, uređaji i alati iz mora biti obeležena pripadajućim inventarskim brojem službene nomenklature inventara i podleže kontroli u periodičnim rokovima utvrđenim posebnim propisima.

Pravna lica koja vrše kontrolu merenja i ispitivanja statičkog elektriciteta, moraju da imaju odgovarajuća ovlašćenja propisana Odredbama člana 56 *Pravilnika o posebnim uslovima*

koje moraju da ispunjavaju pravna lica koja dobijaju ovlašćenje za obavljanje poslova kontrolisanja instalacija i uređaja za gašenje požara i instalacija posebnih sistema („Sl. glasnik RS“, br. 52/2015 i 59/2016),

Izveštaji o kontrolisanju izdaju se u formi datoj u **prilogu I** ovog Pravilnika i predstavlja njegov sastavni deo, pri čemu je u gornjem desnom delu izveštaja, umesto znaka akreditacije, potrebno uneti broj postojećeg ovlašćenja – rešenja.

Član 27.

Zapaljive i loše provodljive tečnosti i gasovi prilikom kretanja u posudama, odnosno pri protoku kroz cevi ili pretakanju, proizvode statički elektricitet. Pojava statičkog elektriciteta može da stvori vrlo visoku potencijalnu razliku između same tečnosti i zidova posude ili cevi.

III NAČIN EVIDENCIJE

Član 28.

Aparati, uređaji, oprema, instalacije i sistemi u objektima i postrojenjima za zapaljive i gorive tečnosti, zapaljive gasove i eksplozivne materije moraju se održavati i kontrolisati u skladu sa tehničkim propisima, standardima i uputstvima proizvođača.

O proveru ispravnosti aparata, uređaja, opreme, instalacije i sistema u objektima i postrojenjima za zapaljive i gorive tečnosti, zapaljive gasove i eksplozivne materije vodi se posebna dokumentacija o održavanju i kontroli u skladu sa tehničkim propisima, standardima i uputstvima proizvođača.

Član 29.

Rezultati ispitivanja i svih merenja moraju se upisivati u kontrolnu knjigu statičkog elektriciteta. Ti kartoni treba da sadrži sledeće podatke:

- Datum ispitivanja, odnosno merenja;
- Mesto ispitivanja odnosno merenja;
- Instrumenti koji su upotrebljeni;
- Način i rezultati ispitivanja odnosno merenja;
- Ocenu rezultata;
- Ime, prezime, zvanje i potpis stručnog lica.

Član 30.

Kontrolnu knjigu statičkog elektriciteta čuva Rukovodilac službe bezbednosti i zaštite ili lice određeno za sprovođenje mera zaštite od požara.

Član 31.

Spisak mesta ispitivanja, odnosno merenja statičkog elektriciteta dat je u **Prilogu II** ovog Pravilnika i predstavlja njegov sastavni deo.

Član 32.

Kontrolna knjiga statičkog elektriciteta čuva se do popunjavanja iste i nakon toga u trajanju od još deset (10) godina. Izgled Kontrolne knjige statičkog elektriciteta dat je u **Prilogu III** ovog Pravilnika i predstavlja njegov sastavni deo.

Član 33.

Kontrola sistema u funkciji zaštite od statičkog elektriciteta obuhvata sledeće aktivnosti:

- Detaljan pregled svih dozemnih spojeva,
- Detaljan pregled svih elemenata za povezivanje metalnih masa,
- Detaljan pregled vijčnih spojeva svih elemenata sistema uzemljenja,
- Pregled svih zavarenih spojeva,
- Provera neprekidnosti svih dozemnih spojeva,
- Provera neprekidnosti elemenata za povezivanje metalnih masa,
- Merenje otpora rasprostiranja svih uzemljivača za eliminaciju statičkog elektriciteta,
- Pregled svih zavarenih spojeva,
- Pregled obuće i odeće zaposlenih koji rade u ugroženim prostorima (zonama opasnosti),
- Merenje prelazne otpornosti elektroprovodljivih podnih obloga („antistatik“), gde su izvedeni.

IV ODGOVORNOST

Član 34.

Kontrolu sprovođenja odredbi ovog Pravilnika vrše Rukovodilac službe bezbednosti i zaštite i lice određeno za sprovednje mera zaštite od požara, svaki u svom delokrugu rada.

Član 35.

Nepoštovanje odredbi ovog Pravilnika predstavlja povredu Plana zaštite od požara.

Član 36.

Povredu radne obaveze iz člana 39 ovog Pravilnika čine:

- Direktor Doma zdravlja, ako ne postupi po odredbama članova: 3, 22 i 26;
- Rukovodilac službe bezbednosti i zaštite i lice određeno za sprovednje mera zaštite od požara svaki u svom delokrugu rada, ako ne postupe po odredbama članova: 25, 30 i 34.

Član 37.

Postupak za utvrđivanje odgovornosti zaposlenih za učinjenu povredu radne obaveze ili utvrđivanja materijalne štete vrši se prema odredbama Pravilnika o radu Doma zdravlja.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.

Za sva pitanja iz oblasti zaštite od statičkog elektriciteta koja nisu regulisana ovim Pravilnikom primenjivaće se važeći zakonski propisi i tehnički standardi.

Član 39.

Prilog I naveden u članu 26, Prilog II navedeni u članu 31 i Prilog III navedeni u članu 32 su sastavni delovi ovog Pravilnika.

Član 40.

Izmene i dopune ovog Pravilnika vrše se po postupku kao i za njegovo donošenje.

Član 41.

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja na oglasnoj tabli Doma zdravlja.

Lice za bezbednost i zaštitu
Ljubo Lješević

V.D. DIREKTOR-a DOMA ZDRAVLJA
Dr Aleksandar Čivović

Ovaj Pravilnik je objavljen na oglasnoj tabli Doma zdravlja Gornji Milanovac
dana 29.12.2017.godine.

ЗНАК АКРЕДИТАЦИЈЕ

ИСПРАВА О КОНТРОЛИСАЊУ ИНСТАЛАЦИЈА			
(назив инсталације која је предмет контролисања)			
ВРСТА ИСПИТИВАЊА	ПРВО ☐	Евиденцијски број исправе	
	ПЕРИОДИЧНО ☐	Датум исправе	
А. ПОДАЦИ О ПРАВНОМ ЛИЦУ ОВЛАШЋЕНОМ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА КОНТРОЛИСАЊА ИНСТАЛАЦИЈА			
(назив инсталације која је предмет контролисања)			
НАЗИВ ПРАВНОГ ЛИЦА:			
АДРЕСА ПРАВНОГ ЛИЦА:	Место		
	Улица и број		
Број Решења о утврђивању испуњености услова за обављање послова контролисања:			
Б. ПОДАЦИ О КОМПЕТЕНТНИМ ЛИЦИМА КОЈА СУ ОБАВИЛА КОНТРОЛИСАЊЕ			
Р.Б.	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	БР. ЛИЦЕНЦЕ / УВЕРЕЊА О ПОЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ	
1.			
и даље			

В. ПОДАЦИ О УПОТРЕБЉЕНОЈ ОПРЕМИ И МЕРНИМ ИНСТРУМЕНТИМА			
МЕРНИ ИНСТРУМЕНТ БР. 1	Тип и врста		
	Назив произвођача		
	Фабрички број		
	Класа тачности		
	Уверење о еталонирању		
и даље	Тип и врста		
	Назив произвођача		
	Фабрички број		
	Класа тачности		
	Уверење о еталонирању		
Г. СПИСАК ПРОПИСА НА ОСНОВУ КОЈИХ ЈЕ ИЗВРШЕНО КОНТРОЛИСАЊЕ ИНСТАЛАЦИЈА _____ _____ (назив инсталације која је предмет контролисања)			
1.			
и даље			
Д. ОПИС ИНСТАЛАЦИЈА _____ (назив инсталације која је предмет контролисања)			
ОПИС ОБЈЕКТА БР. 1	Адреса објекта:	Улица и број	Место
	Назив и намена објекта:		
	Највиша висинска кота [m]	Спратност:	
Бр. подземних етажа		Бр. надземних етажа	
Запажања:			

ОПИС ИНСТАЛАЦИЈА _____ (назив инсталације која је предмет контролисања) КОЈА ЈЕ ПРЕДМЕТ КОНТРОЛИСАЊА
Ђ. ОПИС И РЕЗУЛТАТИ СОПСТВЕНИХ ИСПИТИВАЊА
Е. ПОДАЦИ О ПРЕГЛЕДИМА, ИСПИТИВАЊИМА И ИСПРАВАМА КОЈИ СУ КОРИШЋЕНИ ЗА ПОТРЕБЕ КОНТРОЛИСАЊА, А ИЗДАТИ СУ ПРЕМА ПРОПИСИМА КОЈИМА ЈЕ УРЕЂЕНО ОДРЖАВАЊЕ (Периодично испитивање)
Ж. ПОДАЦИ О ПРЕГЛЕДИМА, ИСПИТИВАЊИМА И ИСПРАВАМА КОЈИ СУ КОРИШЋЕНИ ЗА ПОТРЕБЕ КОНТРОЛИСАЊА ПРИЛИКОМ СТАВЉАЊА У УПОТРЕБУ И ФУНКЦИЈУ, А ИЗДАТИ СУ ПРЕМА ПОСЕБНИМ ПРОПИСИМА (Прво испитивање)

З. УОЧЕНА ОДСТУПАЊА КОД ПРВОГ ИСПИТИВАЊА			
И. ОЦЕНА ИСПРАВНОСТИ			
Ј. ЗАПАЖАЊА И НАПОМЕНЕ			
Р.Б.	КОНТРОЛИСАЊЕ ИЗВРШИЛО КОМПЕТЕНТНО ЛИЦЕ	ДАТУМ КОНТРОЛИСАЊА	ПОТПИС КОМПЕТЕНТНОГ ЛИЦА
1.			
и даље			
ОДГОВОРНО ЛИЦЕ У ОВЛАШЋЕНОМ ПРАВНОМ ЛИЦУ			

(име и презиме)			М.П.

MESTA ISPITIVANJA, ODNOSNO MERENJA STATIČKOG ELEKTRICITETA:

- MRS prirodnog gasa;
- Kotlearnica na prirodni gas;

Dom zdravlja Gornji Milanovac		KONTROLNA KNJIGA STATIČKOG ELEKTRICITETA OBJEKAT: _____ Mesto ispitivanja / merenja: _____			
Red. broj (1)	Datum ispitivanja / merenja (2)	Instrumenti koji su upotrebljeni (3)	Način i rezultati ispitivanja / merenja [Ω - oma] (4)	Ocena rezultata (5)	Ime, prezime, zvanje i potpis stručnog lica (6)